

Z POZŮSTALOSTI

...
...
...
...
...

...
...
...
...

...

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

IN THE YEAR 1649

BY JOHN BURNET

IN TWO VOLUMES

LONDON, 1704

Printed by J. Sturges, in Strand

At the Sign of the Gun

And sold by W. Child, at the

Sign of the Gun, in Strand

And by J. Sturges, in Strand

And by W. Child, at the

Sign of the Gun, in Strand

And by J. Sturges, in Strand

And by W. Child, at the

Sign of the Gun, in Strand

And by J. Sturges, in Strand

And by W. Child, at the

Sign of the Gun, in Strand

And by J. Sturges, in Strand

And by W. Child, at the

Sign of the Gun, in Strand

And by J. Sturges, in Strand

And by W. Child, at the

Sign of the Gun, in Strand

Mám rád hvězdy,
protože se podobají kamení na silnici.
Kdybych po nebi bosýma nohama chodil,
také bych se o ně poranil.

- 5 Mám rád kamení na silnici,
protože se hvězdám podobají.
Na cestu mi od rána až do večera
svítí.

BALADA O ŽENĚ, BOHU A MUŽI

Kostelík s klásterem.

Ulice zimomřivá.

V kostele deset svící uhořívá,

v klášteře hoří deset panen

5 pro mrtvé stěny

a pro vlastní plamen.

Ňadra a touha

přicházejí k ženám

i dveřmi zavřenými.

10 Rozpráhla ruce ke všem čtyřem stěnám

sestra Klára.

A na stěnách byla ukřižována od věků

postava dle očí podobná bohu

a dle ran člověku.

15 »Sestup s kříže,

jsi-li můj milý, Kriste Ježíši!

Přes noc má Ňadra obtěžkala

krví a láskou.

Krev je těžká, láska ještě těžší,

20 tíha k zemi víže.

Sestup s kříže,

jsem-li já tvoje milenka!

K tobě nahoru dojdu jen slovy

a přece každý, kdo miluje, poví,

25 že musí milovat

rukama, nohama, rty,

vším, co má.«

Tenkráté stal se

smutný zázrak.
30 Neboť milenec s věncem ran
dál zůstal ukřižován
a nesestoupil.
Proto sestoupila
Klára, sestra řeholnice,
35 do ulice.

Milého hledala
ve městě, na poli,
dle ran nalézala,
dle očí nikoli.

40 »Vousatý námořníku,
otylý obchodníku,
co bůh nevzal na oltáři,
vezmi ty na chodníku!
Vezmi a neděkuj,
45 uzrálé srdce musí se rozdáti,
lépe je špatně dát
než vůbec nedáti.«

Vojáci, kupci, opilí studenti,
králové hvězdu hledající,
50 v Betlemě živém se scházeli,
v Betlemě na ulici.

»Nadra, rty a břicho,
vy jste se narodily,
abyste nás na tom světě
55 trochu rozveselily.
Nemusíte nás spasiti,
na to dnes už nevěříme,

nám stačí jen, když jsme sytí
a když se tu veselíme.

60 Fräulein Klára, mám tě rád,
budu tě korunovat,
ne trnovou korunou,
ale dvacetikorunou.«

Bordel s lokálem.

65 Ulice zimomřivá.
V lokále deset lustrů dohořívá,
v bordelu na kříži vlastních svých ramen
pro lásku hoří deset panen
i sestra Klára od věků.

70 Srdcem svým podobna bohu,
ranami člověku.

Muž přichází k ženě,
i když je zatracená.

75 Propadla se poplivaná stěna,
když modrooký kovář přišel sem
a praštil do ní kladivem.

»Sejmu tě s kříže,
má sestro, má ženo, člověče,
než život z těla ti uteče.

80 Tolik tě všichni milovali
a přec na kříži dál tě zanechali,
protože slabí byli.
Miluji tebe, miluj mě ty,
budeme milá a milý.«

85 Tenkrát stal se
veselý zázrak.

Muž vystoupil na kolena,
s kříže sestoupila žena.

90 »Rozbil jsem kladivem tuto stěnu,
pojd' se mnou rozbít ostatní, má milá!
Mým pěstím srdce dej, ať těžší jejich síla,
a oči naše kovadlinou učíš
k překutí světa od rezi.

Láska nikdy v ohradách nerozkvetla,
95 láska chce velkého světla
a celý svět bez mezí.«
Za ruku vzal ji
a vyšli bok podél boku.
Zpěv jejich kroků
100 rozbíjel okna na ulici.

»Jsme kladivo, žena a muž,
láska bojující!«

PÍSEŇ O DALIBORU

Žil kdysi rytíř Dalibor,
jenž srdce junácké měl,
dle srdce svého jednal též,
což raděj dělat neměl,

5 neb král hned svolal všechny své
a ve veliké řeži
jej přemohl a uvěznil
v kamenné, strmé věži.

Však žalářník byl dobrý chlap;
10 sic neodemknul bránu,
však místo klíče housle dal
mu ke chlebu a džbánu.

A Dalibor ty housle vzal,
své srdce vložil na ně
15 a učil srdce létati
písničkou s tvrdé stráně.

Pod tvrdou strání, pod věží
přesmutní lidé žili.
Ti píseň jasnou slyšeli
20 a hned se veselili.

Dalibor umřel. Nestačí
pít muži jenom vodu.
Však srdce svoje před smrtí
vypustil na svobodu.

25 Písničkou z věže uteklo
a dále žije v tónech,
pocestným lidem vyhrává
v hospodských aristonech.

30 Za pěták nebo za šesták
všem, kdo jsou unaveni,
zahraje píseň veselou,
jak prchlo ze vězení.

N O C

Na nebi svobodné hvězdy hoří
a rozkvétají potichu
do pokojných kalichů.

Na zemi,
5 zamčeny mezi čtyři stěny,
jsou lidské hvězdy uvězněny:
nádražní světla, hospodská okna, ves.
A u každé té hvězdy štěká pes,
to aby nešťastná neutekla
10 svému pánu do jiného kraje,
kde den veselý je
a noc pokojná je,
to abys, pocestný člověče,
když světlo ti do očí přeteče,
15 nepřišel a neukrad
dukáty, slaninu, hrušky nebo ženu.

Na nebi svobodné hvězdy hoří
a tiše kvetou do noci.
Těm žádné pomoci
20 potřebí není.

Však ty nešťastné hvězdy musíme vysvobodit,
které mezi námi svítí,
a psy musíme zastřeliti,
kteří na ně zuby cení,
25 aby pokoj byl na zemi
jak na nebi
v noci.

BALADA Z NEMOCNICE

Dvacet lůžek stojí v síni,
na nich dvacet nemocných,
na tvářích horečné jíní
a na rukou padlý sníh.

5 V koutě, jenž se věčně stmívá,
od okna nejdál v jizbě té
leží, trpí, odpočívá
člověk, číslo třinácté.

10 »Pane doktor, slunce svítí
do všech loží mimo mé.
Proč v kout jste dal mě položit,
když bez slunce hned zemřeme?

15 Kdyby na hrud' svítilo mi
jak jiným denně na pozdrav,
zítra už bych lámal hromy
a byl bych jako ryba zdráv.

20 Montér jsem a musím žít,
mám v hlavě velký vynález,
aeroplán chci sestrojiti,
jenž s celou zemí by se vznes

a přeložil ji v kraje jiné,
v okruh laskavějších hvězd,
kde chudák lehko nezahyne.
Nemluvím s cesty! Na mou čest!

25 Proto tam, kde slunce svítí,
dejte mě hned přeložit.
Mám-li stroj ten sestaviti,
musím k tomu přece žít!»

»Dvacet lůžek stojí v síni,
30 na nich dvacet nemocných.
Jak dát vás tam, kde leží jiní,
když slunce chce mít každý z nich.

Však počkejte, — u okna leží
fthisis gallopans, — číslo tři,
35 ač slunce má, přec dýchá stěží
a konec týdne nespatrií.

Až umře, dám vás přeložiti
do jeho slunné postele.
Teď musíte však léky pítí.
40 Jste jako oheň po těle.«

Ubíhá noc prvá, druhá,
jitra mdlé se plíží z niv,
chorý hlídá svého druha,
ale ten je ještě živ.

45 V koutě zatím nemoc tuhá
tiskne víc, než tiskla dřív,
chorý čeká na smrt druha,
kdo ví, dočká-li se živ?

Ubíhá noc šestá, sedmá, —
50 v tmavém koutě zved se muž,
v očích oheň, v rukou led má,
čekal strašně dlouho už.

Po síni jde tichým krokem,
všechno spí a všechno spí,
55 spí i ten, co je mu sokem,
úbytě rychlé, číslo tři.

Ruce na hrdlo mu klade,
ruce stiská ze všech sil.
»Chtěl jsem žítí, kamaráde,
60 proto jsem tě uškrtil.«

Ráno nesou v pytlovině
mrtvé tělo, číslo tři,
soumrak do celé pad síně,
v oknech hvízdá povětrí.

65 Chorý, který ležel v stínu,
přenesen je k oknu blíž.
Bože, ty znáš jeho vinu,
zda mu, bože, odpustíš?

První den bez slunce přešel,
70 marně čekal chorý naň,
druhý den bez slunce přešel,
chorý smutně sklonil skrání,

třetího dne slunce vstalo,
v okna střáslo zlatý pel,
75 devatenáct loží hřálo,
mrtvý je už neviděl.

SAMOTA

Někdy věci mluví,
někdy se promění
v mlčenlivé hroby
z černého kamení.

5 V hrobech těch kamenných,
v nesmírné pláni,
všichni, kdo žili,
jsou pochováni.

10 Svět na vše strany
je vylidněn,
umřeli všichni,
kdo žili tvůj den.

Kdyby jsi promluvil,
slova bys neslyšel,
15 kdyby jsi zaplakal,
nikdo by nepřišel,

kdyby jsi sám zemřel,
ani bys nevěděl,
20 protože přestal být,
kdo je tak sám.

ÚZKOST

Květina někdy se do velké noci vzbudí,
člověku stane se, že zůstane někdy sám.
Tmy země bojím se, — nedojdu ke hvězdám
a srdce samotné, co zlekaně tluče se v hrudi,
5 svět na tisíc střepin rozbíjí.

A z této samoty a z této úzkosti
vymodlit chci si ruce milosti,
co od kamene ke květině, od člověka k hvězdě jdou
a zavírají je náručí světelnou,
10 aby krev věcí všech se směšovala a jimi procházela
jak v spleť kytici cev jediného těla.

Až v rukou milence narodí se žena,
až v božím náručí staneš se člověkem.
Kdy přijdeš, hodino, že padnu na kolena,
15 kdy přijdeš, milosti, a dáš mě věcem všem,
bych světu v srdce vrost, v jednotě velebné
bych životem žil všeho, co žije vedle mne?
Kdy budu dosti čist, kdy můžeš dovolit mi
krev rozlomit jak chléb a s hvězdami a lidmi
20 se o ni rozdělit?

DVOJZPĚV NOCI

I.

Muž: Kdybych byl hulánem a do pole jel
okolo tvého stavení,
kdybych byl zpocen, žíznivěl
a tvář měl v jednom plameni,
5 tak by ses na nic neptala
a jenom bys mi podala
zrosenou sklenici, zpýřenou tvář,
protože kdybych tě ze všeho nejvíc měl rád,
nemoh bych zůstatí, nemoh bych více brát.

10 Do peřin ženy srdce jak vraha ukrývají,
milenci na věčnost věří a na věčnost lhou,
muži však od hvězdy k zemi a od země k lidem
klestiti musí cestu kamennou.
Pověz mi, děvče, zda srdce a líce
15 proměnit můžeš v pramének u silnice,
abych své tělo napojil z něho
tak jako koníčka uondaného?

Neměj mě ráda víc, než sám tě mám rád,
neměj mě ráda víc, než ostatní ráda bys měla.
20 Vezmu-li, — odejdu. Odejdu-li,
chci, abys netrpěla.

II.

Chlapec: Na mechu cihlových zdí,
v pralese komínů,
dnes jako včera, milá má,
25 k sobě tě přivinu.

Manželé mají postele,
milenci mají svět,
ty mezi prsy, milá, máš
znaménko uprostřed.

Dívka: Mateřské znaménko je zrno lásky,
do rukou, milý, je vem!
Jak srdce je měkká prst mezi dlaždicemi,
do ní je zasejem.

Pak za ruce vezmem se a budem růst
35 nad střechy fabrik a domů
a lidé půjdou kolem nás,
jak šli by kolem stromů.

POZDĚ K RÁNU

Když po půlnoci dnes jsem městem šel,
dva koně jak padlý sníh bílé jsem ujíždět uviděl,
běželi, běželi bělouši spanilí,
v mých očích šedivých se v lilie rozvili,
5 v mých očích šedivých a v ulici rozbité,
kde orchestrion hrá, opilec vrávorá
a chodec znavený se koňů smutně ptá:
Proč nespíte?

Když po půlnoci dnes jsem domů šel,
10 nikoho v městě spát jsem neviděl;
proto tu život k smrti je ospalý,
nevěstek oči jsou zapadlé jako podzemní lokály
a moje též a tvoje též.
Svět, který do brv přivřených jak motýl sedával kdysi,
15 dnes tíhou olova do víček zařatý visí,
a kdybychom třeba usnuli a znavení spali,
tož bychom ve snu dál touto ulicí putovali,
neboť sny naše jsou jako karlínské předměstí
prosáklé sazemi, bídou a neřestí.

20 Noc valí se k ránu a člověk se narodil,
aby buď vlekl svět, nebo jím vlečen byl,
a přece, můj koníčku, tolik jsem si přál,
abys ty, aspoň ty, při záři měsíce
nemusel pod bičem voziti opilce
25 a raději někde ve stáji spal,
za ospalé lidi, za všechny spal.

BALADA O NÁMOŘNÍKU

PŘEDZPĚV

Bez konců širé moře je,
jde vlna za vlnou,
hrob jedné vlny druhé je
zelenou kolébkou.

5 Kdo první vlnu vytvořil,
ten stvořil také poslední.
Hlubinou srdce, vichře, zni!
Bůh zůstaň nade mnou!

ZPĚV PRVNÍ

»Polib mě, Evo, ještě jedenkrát
a pak buď sbohem nastokrát!
Opatruj v očích lásku
a krbu mého klid,
5 já jsem tvůj muž a námořník
a musím odejít.«

»Jak pták je slabé srdce mé,
ach, Mikuláši, muži můj,
dřív zemře, než se sejdeme,
10 na moře nejed', — u mne stůj!
Nejsou to ani tři neděle,
co prsten nám dali v kostele,
a už ode mne odcházíš v cizí zem.
Co sama tu počnu s prstenem?«

15 »Na srdce nasaď prsten ten,
prstýnek věrnosti,

a láskou svou každou noc i den
jej za mě pohosti.
Dřív než se nadáš, jak jarní bouř
20 se k tobě přiženu,
pak k srdci tvému přilehnu
jak kámen k prstenu.«

»Bez tebe prsten věrnosti
jak led je, — nehřeje, —
25 bez tebe pro mě samotnu
noc každá oheň je.
Oheň se s ledem nesnáší
a já mám dvacet let,
sotva jsi líbat mě naučil,
30 líbáš mě naposled.«

»To vše je ženský blud a tlach,
to vše přemůže zvyk,
by žena mohla šťastna být,
plout musí námořník.
35 Z polibků dům se nestaví
a chléb se nerodí,
proto dnes musím jako dřív
sloužiti na lodi.«

»Mikuláši, nuž sbohem buď,
40 já neodmlouvám už,
na památku si s sebou vem
zde ocelový nůž.
Ve městě jsem jej koupila
a srdce na něj vyryla,

45 abys musel si vzpomeněti,
až chléb budeš v cizině krájeti.«

»Děkuji, ženo, snad i já
dar tobě přivezu,
teď domů běž a na noc psa
50 odpoutej z řetězu!
Tak jako dům náš pevná buď,
tak jako pes náš věrna buď
a věz, — že mám tě rád,
neb ten, kdo nejvíc miluje,
55 dovede sbohem dát.«

Z PĚV DRUHÝ

Čas jako voda utíká,
čas jako moře je,
po širém moři pluje loď
do San Francisca z Bombaye.
5 Do San Francisca z Bombaye
a potom ještě dál,
svět místo ženy Mikuláš
kol pasu objímal.
Svět místo ženy objímal
10 a zpíval vesele,
protože v srdci lásku měl
a u srdce nůž z ocele.
U srdce nožík z ocele
a na kormidle pěst,
15 každou noc řídil paroloď
bezpečně podle hvězd.
První rok všechny hvězdy zřel,
jež na nebesích žhnou,

20 druhý rok viděl méně jich,
třetí rok jedinou.
Jediná hvězda na nebi
všech sílu třímá hvězd,
spí pod ní tiše bílý dům
a v domě žena jest.
25 Mikuláš k hvězdě pohlíží,
loď za ní pouští v let:
»Kdybys ty, hvězdo, pohasla,
zhas by mi celý svět!«

Z P Ě V T Ř E T Í

V přístavní krčmě v Marseilli
každému sklenku nalejí.
Děvčata černou svatozář okolo očí tu mají,
každému hostu na klín nasedají
5 a při skleničce skleněné
všechny jsou za frank, — jen jedna ne.

Okolo stěžňů noc se tmí,
Mikuláš vstoupil do krčmy:

10 »Holahou, děvčata, nalejte mi,
za týden budu v překrásné zemi,
týden jak víno hrdlem proběhne
a věrná žena doma přijme mne.«

Sklepnice víno nalívá,
sklepnice na něj se zadívá:

15 »Námořníku, pár šedých vlasů už máte
a přece mi známý připadáte.

Před sedmi léty býval jste mladý.
Před sedmi léty nebyl jste tady?«

20 »Vzpomínám, děvče, vzpomínám,
co krčem jsem prolez, nevím sám,
možná, že i tu za svobodna
jsem mnohou sklenku dopil do dna.
A šedý vlas? — Ten v krásné zemi
za týden žena vyčese mi.«

25 Sklepnice víno nalívá,
sklepnice na něj se zadívá:

»Zda, námořníku, vzpomenete
si po té době sedmileté
na ono okno s pomněnkami,
30 pod kterým děvče spalo s vámi?«

»Vzpomínám, děvče, vzpomínám,
co děvčat jsem líbal, nevím sám.
V přístavech kdysi za svobodna
mně každá holka byla vhodná.
35 Jen jednu však jsem miloval
a tu jsem za ženu si vzal.«

Sklepnice víno dolila,
oči si dlaní přikryla.

40 »Pane můj, krátkou paměť máte,
zda aspoň na to vzpomínáte,
že ruku tenkrát děvčeti jste dal
a pro ně přijítí jste sliboval?«

»Toho už, děvče, nevzpomenu,
vzpomínám jenom na svou ženu.«

45 Sotva doslechla slova ta,
zbledla jak sněhem zaváta
a v krčmě nikdo nepostřeh,
že do noci vyšla jako dech,
že v srdci mráz a kámen pod nohama
50 přistavní nocí sama jde a sama
a jediný, kdo ruce jí podává zdola,
toť vzkypělé vlny na okraji mola.

»Sedm let v bídě šťastna jsem žila,
že jsem mu tenkrát uvěřila,
55 dnes vykoupit můžeš jenom, moře, ty,
život dřív věrností šťastný a teď prokletý!« —

— Tak jako z pomněnek hvězd kytice na nebi plane,
pod mořem hluboko oči dvě ztroskotané,
neslyší v kajutě námořník opilý,
60 že z očí těch rozbitých vlny se vylily,
vlny se vylily a vítr je do noci žene
a z jejich hřebenů volá hlas utopené:

»Zabil jsi lásku a věrnost mou,
do světa posíláš bolest zlou,
65 slzavý hrobe hoře mého,
komu, ach, budeš kolébkou?«

Z PĚV ČTVRTÝ

V továrnách už odpískali,
v kasárnách už odtroubili

a v domečcích podél cesty
bledé lampy uhasili.

5 Za přístavem, na výšině,
okny obrácený k moři,
pevný, bílý domek stojí
a v něm ještě lampa hoří.

10 Podél stráně úzkou stezkou
chodec řídí kroky svoje:
Tři roky za tebou jedu,
dnes dojíždím, hvězdo moje!

15 Neslyší nikdo, jen věrný pes
ze vrátek vyběh a k nohám mu kles,
o kolena se otírá,
pro radost neštěká ani.
»Fidelio, můj věrný pse,
jak hlídal jsi moji paní?«

20 Do studny noci okno se jak prsten propadá,
Mikuláš k oknu přistoupil, oči naň přikládá,
však na dně hlubiny, bože můj jediný,
na cizích ústech přissáté zří rety Eviny,
25 cizí ruka jí po ňadrech a podél boků pluje,
jak lampu tělo ženino do šera rozsvěcuje,
plá bílé tělo půlnoci, plá rudý plamen v něm,
tři roky věrnost v plamenu tom lehá popelem.

30 Od okna oči odpadly jako dva kameny,
do pěstí sevřel ruce své námořník zrazený:
»Pěkně, pse, hlídal jsi chatu mou,
dostaneš odměnu slíbenou,

nejprve tebe, pak jeho i ji
zabiji!»

Jak hvězda nebem padající
se mihl nůž a páž, —
35 zoufalou ranou ku prahu
psa přibíl Mikuláš
a Fidelio, věrný pes,
zří na něj okem mdlým
a ještě ruku líže mu
40 jazykem krvavým.

Námořník ke psu shýbá se — a děs jím zachvěje,
to nejsou mrtvé oči psí, — toť oči z Marseille,
to nejsou mrtvé oči psí, — to zrak je děvčete,
45 z podmořských hlubin přicházejí oči prokleté,
dvě smutné oči vrací se a křičí noční tmou:
»Mikuláši, proč zabil jsi věrnost a lásku mou?«

Ku prahu domu přibodnut pes nožem kaleným,
na vrata noci přibít muž je vlastním srdcem svým
a teprv teď, až raněn je, pozná, co zapomněl,
50 ve vlastní ráně najde nůž, kterým sám zabíjel,
neb srdce lidské nožem je anebo ránou je
a nejvíc, nejvíc ze všeho, bývává oboje. —

— V továrnách už odpískali,
v kasárnách už odtroubili
55 a v domečcích podél cesty
dávno lampy uhasili.

Strání dolů kráčí chodec

skleslých ramen, skleslé šíje.
Věrnou svoji lásku zabil.
60 Nevěrnou už nezabije.

V přístavu spí loď temné.
Lodě, lodě, odvezte mne,
ze všech stran zří děsivě
mrtvé, věrné oči dvě!

Z P Ě V P Á T Ý

Uprostřed moře mezi skalisky
nenávistné větry dují,
plouživé vlny se na útesech
v zelené zmije proměňují,
5 však z klubka hadů, kteří syčí,
železně se k nebi tyčí
maják.

V útrobí jeho ocelovém
jen pro jednoho místo je,
10 by jasným světlem reflektoru
zažehnával zlé příboje.
Buď mnoho hoře musí mít,
buď mnoho síly musí mít,
kdo dovede sám proti moři
15 zvedat štít.

K majáku jen jednou za rok
loď potraviny přiváží
a strážce jenom jednou v roce
se lidským slovem oblaží.
20 V hodince svojí smrtelné

sám sobě na věž vytáhne
černý prapor.

Z paluby družné námořníci hledí po moři,
k padesáti námořníkům kapitán hovoří:

25 »Hola, — stateční námořníci, pohleďte v širou dál,
z majáku hlásá černý prapor, že strážce dokonal.
Na tomto místě moře je zlé a strážce musí mít,
kdo za něj se z vás, námořníci, tam půjde postavit?«

30 Padesát mužů stojí jak padesát stromů v lese
a žádný z řady nevystoupí a žádný nepohne se.

»Hola, stateční námořníci, zda mezi vámi jest,
komu svět zřítíl se v ssutiny a zůstal beze hvězd?
Ten krunýř samoty železné nechť vezme na svou hrud'.
Kdo hvězdu ztratils ve světě, — sám jiným hvězdou buď!«

35 Padesát mužů naslouchá a stojí jako sloupy,
žádný však v řadě nehne se a žádný nevystoupí.

»Hola, stateční námořníci, zda mezi vámi dlí
ten, jemuž zločin jako krysa hryže svědomí?
Pro toho muže místo je v majáku hlídat pláň.
40 Kdo ve světě jsi život vzal, — ty život tady braň!«

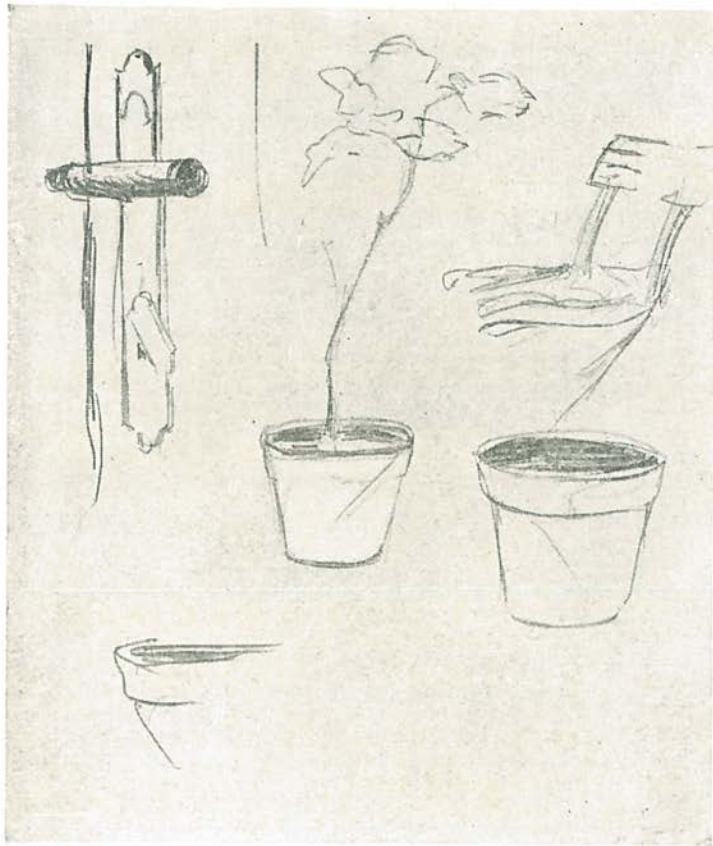
Padesát mužů slyší to, — slyší i Mikuláš:
»Kapitáne, chci místo to, chci věrně držet stráž!«

M. Roentgenovi.

To není Faustova jizba a duše zde neodložil a prokletí,
to je rounko uiv šitý a majidem křítu křivo Holců,
ultrafialová paprsky pňaukají tu mato, waly a oběuy,
lidmi křo u pde obřívá jich dopid gampřo vacy,
slyšit dnu křo je dnu a ne uiv pšáku jort,
zda čtneš u uarodit pro itřilí a uiv pšo břest.

" Sami doktři, tak lřko si je,
jako lřk o pšnu olovu uiv a břuje.
Obřív křo uiv paprky gřivřivni
a pšivře, co uivřit uivřivni!"

" Co vidim, dřivřivni, to křoje pšivře křivře.
Fakřivka ti je pšivřivře dřivřivni a sagnuiv
Křivřivře uivře křivřivře křivřivře a křivře křivřivře křivřivře."

Bez konce širé moře je,
jde vlna za vlnou,
hrob jedné vlny druhé je
zelenou kolébkou.

- 5 Nad mořem maják — věrný pes
vln střeží bludný kruh,
je v jeho věži Mikuláš
a s Mikulášem bůh.

ŠŤASTNÉMU DĚVČETI

Tvé oči, děvčátko, jsou náves nedělní,
nedělní náves a pouť veselá
a z těla bílého tvé srdce ke mně zní,
jak zvony sluneční zní z věží kostela.

5 Slyším to zvonění a slyším poutní rej,
když k prsům přikládáš jak loutky ruce mé.
Tak šťastný je tvůj hlas, že je mi úzko z něj,
když myslím na lásku, v které se sejdem.

10 Neb láska, děvčátko, víc nežli loutka jest,
jak jiskru vybíjí dvě srdce nový svět,
a jsi-li pólem ty mírných a teplých hvězd,
já musím pólem být, kde krev se mrazí v led.

15 A proto, milá má, tvrdými rameny
já musím sevřít tvé oči nedělní
a do nich ponořit růženec kamenný,
růženec bolestný ze šesti všedních dní

20 a bídou palčivou, již ještě neznalas,
zranití srdce tvé jak oře ostruhou.
Do boje, lásko, leť, tak prudce trysklá z nás!
O štěstí světa milenci se rvou.

NEMOCNÝ

Jak zbabělci k vychladlé peci,
tak myšlenky k tělu mdlému
se tisknou a stydnou.

5 Za okny burácí zem, — v pokoji zpívají věci
a přece, ty chorobo, — tak maličká proti všemu,
mi zachoňuješ svět.

Oproštěn od sebe chtěl bych se prokousat
jak hvězda temnotou k těm lidem, jež mám rád,
a v děje statečné, ve zdravý světa let
10 se celý položit a sebe zapomnět, —
— a zatím, nemocný, ať hledím kamkoli,
jen vlastní bída má mi oči rozbolí:
ve hrobě obkladů spí prsa nezdravá,
teploměr jako had krev z paží vyssává,
15 v ohnisku života, kde slunce plát mi mělo,
teď hasne zmořené a trudné moje tělo.

Ó tího choroby, — je nejtěžší z tvých ran,
že člověk bolestmi je k sobě připoután
a v potácivých dnech, jež jdou neznámo kam,
20 je sebou obklopen a v sobě strašně sám.

HOŘE

Kdybych byl děvčetem, — tak v koutě světnice
bych hlavu v ruce položil a plakal.

Spí v oknech pomněnky okolo měsíce,
pláč srdci uleví, plač, děvče, plač si jen,

5 půl hoře slza unese,

půl odplaví sen.

Má bolest tvrdá je a proto nelze mi

ji v slzy rozpustit a jako z lázně vstát.

Tak strávit nutno bol jak chléb se sazemi

10 a v krvi proměnit v nový, prudší hlad.

Své srdce zrubané a dané na pospas

do zubů stiskni, — ať ztuhne v rudý nůž!

Jediný jen je lék, jímž uzdraví se muž:

čas.

REKONVALESCENT

Na pasece tři smrky stojí,
pod nimi mládenec nemocný
vyhublá svoje prsa hojí
a čítá, čítá dlouhé dny.

- 5 Den za dnem jako vlna ubíhá,
však mládenec se dosud nezdvihá,
nehybný musí být a tichý musí být,
neb plíce malátná a zpola neživá
jsou jako plachý pták, jež nesmíš zaplašit,
10 — sic nezpívá.

Na pasece tři smrky stojí,
vichřice nosí čas, čas rány hojí,
mládenec vzhůru zvedá skrář:

- »Oblaků bílé rafije,
15 nebeským orlojem se rychle otáčejte,
ať přijde hodina, která mi odbije:
Hej, — uzdravený, — vstaň!«

To bylo na břehu jižního moře, kde zelené vlny
 třepí se v stříbrný plyš jak lože svatební
 a na nich osmahlý den a životaplý
 v náruči beře noc a horce tiskne se k ní.

5 Tam ve zlatém písku ležely dívky a ženy
 jak démanty v prstenu, jiskřící svými těly,
 z vln měly stavěna nadra a ruce z bílé pěny
 a hořely očima, jež na ně se ohlížely.
 Jak krásné bylo jim za krásná prsa se stydět,
 10 když vítr rozcuchal vlasy a odhrnul šat,
 jak krásné bylo ty poklady vzpurné ukrývat,
 uzrávat růměncem a vidět:
 proto tak krásný je stud,
 že lze jej nejkrásněji jednou darovat.

15 A v této zemi,
 kde tělo mění se v housle a večer pod oranžemi
 hvězdnaté prsty hrají na smyslů strunách pěti
 o zdraví, o štěstí, o lásce, —
 — v té zemi jsem musel tě dvakráte smutněji uvidět,
 20 nemocná.

Na břehu stálas, kašlem se prochvívající,
 na smrt pobledlá studem, když vítr ti nadzvedl šat.
 Jak bylo hrozné, že neměl co přikrývat,
 že nebylo boků a prsů, že nebylo nic,
 25 jen stud,
 strašný a jiný stud, růměncem něhořící,

ale zsinale bledý, jako bys měla v líci
dva morové hroby vápnem hašené.

Tenkrátě zdálo se ti, že je snad hřích
30 zem sytých a zdravých skvrnit svou přítomností.
Hlavu jsi složila do žeber vysedlých
a na tomto voru, sbitém z vlastních svých kostí,
chtěla jsi jinam, daleko odjížděti,
do země vzdálené, kde žena se nemusí stydět,
35 že nemá štěstí,
že nemá lásky,
že nemá dětí.

U ROENTGENU

To není Faustova jizba a duše zde nevchází v prokletí,
to je Roentgenův přístroj s magickou krásou XX. století,
ultrafialové paprsky pronikají tu maso, svaly a blány,
lidské tělo se zde otvírá jak dopis zašifrovaný,
5 neboť dnes tělo je duše a na něm psáno jest,
zda člověk se narodil pro štěstí anebo pro bolest.

»Pane doktore, tak těžko mi je,
jako bych v prsou olovo měl a zmije.
Otevřte tělo mé paprsky zářivými
10 a povězte, co vidět mezi nimi!«

»Co vidím, dělníku, to tvoje plíce jsou.
Fabrika ti je popsala dýmem a sazemi.
Slyším v nich svištění transmis a stroje, které řvou,
že chudý jen dřinu má na zemi.
15 Co vidím, dělníku, to tvoje plíce jsou,
prožrané hladem a tuberkulosou.
Umřeš.«

»Nemoc a smrt, — to těžké břímě jest,
však nad to těžšího cos musím v sobě mít.
20 Lékaři, dejte hlouběj prosvítit
tělo mé paprsky zářivými
a povězte, co mezi nimi!«

»Co vidím, dělníku, to tvoje srdce jest,
zdupané semeno, jež strašně chtělo kvést
25 do světa zdravého, do lásky a žití,
kde možno ženu, děti a soudruhy mít

a pro ně ruce své na chleba proměnit
a jíst ho se stolu, na který slunce svítí.
Co vidím, dělníku, to tvoje srdce jest
30 a srdce lehčej smrt dovede snést
než nemilovat.«

»I tuto tíhu, lékaři, já znám.
Však hlouběj, ke dnu, tělo prosvěťte mi!
Nejtěžší břímě naleznete tam.
35 Sotva je unáším. A jsem si jist,
až vypadne, že rozkymácí zemi.«

»Nejhlouběj, chudý, vidím nenávist.«

UMÍRAJÍCÍ

Až umřu, nic na tomto světě se nestane a nezmění,
jen srdcí několik se zachvěje v rose jak k ránu květiny,
tisíce umřely, tisíce se mnou umrou, tisíce na smrt jsou znavení,
neboť v smrti a zrození nikdo nezůstal jediný.

5 Smrti se nebojím, smrt není zlá, smrt je jen kus života těžkého,
co strašné je, co zlé je, to umírání je,
kdy smysly střelené v letu padají se všeho, se všeho,
a v rezavém potrubí těla čas hnije jak pomyje,
by rozložil ruce, oči, nervy a každý sval,
10 kterým svět v náruč jsi chytal a miloval,
smrti se nebojím, smrt není zlá, ve smrti nejsem sám,
umírání se bojím, kde každý je opuštěn, — a já umírám.

Sbohem, děvčátko, sbohem, má milá, sbohem, obraze spanilý,
od tvých nader mi uřali ruce a srdce rozbili,
15 myšlenka na tebe jak zlatý hřeb půl roku mě protínala,
když bylo mi hůř, bolela víc, když bylo lépe, pomáhala.
Ale dnes sbohem, dnes už vše marné je, dnes napsal jsem list,
aby jsi zapomněla a hledala jinde, kde srdci dávají jíst,
ten dopis byla má největší bolest a největší sten,
20 ale v umírání musí být každý sám, sám a samotěn.

Až umřu, na světě nic se nestane a nezmění,
jenom já ztratím svou bídu a změním se ze všeho,
snad stanu se stromem, snad děckem, snad hromadou kamení,
smrti se nebojím, smrt není zlá, smrt je jen kus života těžkého.

Na mém stole dřív nikdy květiny nestávaly.
Kamenný život a kamenné myšlenky
mé oči vyčerpávaly.

5 Až teď v nemocnici soucitná ruka kteréśi
narcisy bílé na stůl mi postavila,
by v horečném puchu bolestí vzrostly do krásy.

Ty květiny nahé jsou a uprostřed mrtvého ticha bují
jak živá medicína s pohledy studenými,
a jen když sešerí se, tu trochu zdůvěřňují.

10 V tu chvíli zaposlouchávají se v každý můj sten.
S večerem milosrdenství roste, a aby rostlo,
musíš být nešťasten.

NA NEMOCNIČNÍ POSTEL PADÁ SVĚT...

Na nemocniční postel padá svět
a alarm jeho slyším mezi obvazy,
soudruzi do boje jdou pro spravedlnost,
soudruzi do boje jdou a nikdo neschází.

5 Na nemocniční postel padá svět,
však smrt též na ni dýchá z temných zákoutí.
Proč nemohu jít s vámi, soudruzi?
Proč musím umírat, když chtěl jsem padnouti?

EPITAF

Zde leží Jiří Wolker, básník, jenž miloval svět
a pro spravedlnost jeho šel se bít.
Dřív než moh srdce k boji vyťasit,
zemřel, mlád dvacet čtyři let.